Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип

Развој на текстилната индустрија во Р. Македонија и потребата од едукација во одржливи технологии

Влијание на Стратегијата за управување со отпад на Република Македонија (2008-2020 година) врз текстилната индустрија

The development of textile industries in R. Macedonia and the need for education in sustainable technologies

Influence of the strategy for waste management of R. Macedonia from 2008 - 2020 years on the textile industry

Силвана Крстева
Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип

Сегашна состојба

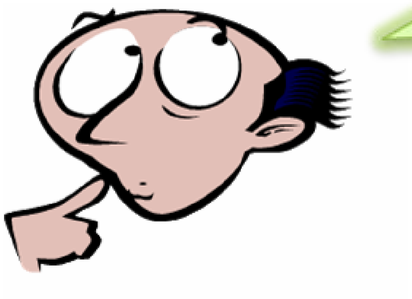

-**субстандард**
на
- **неефикасна**

Проблемски подрачја во Управувањето со цврстиот отпад во Р. Македонија

Подрачја	Проблеми
Политика и легислатива	• Некомплетно законодавство • Непостоење на мониторинг и спроведување
Институционална и организациона поставеност	• Недоволно јасно определени улоги на носителите на одлуките • Непостоење на Одделение за УО при МЖСПП • Несоодветна распределба на обврски и комуникација помеѓу национално и локално ниво • Неадекватни предуслови за вклученост на приватниот сектор • Непостоење на економски / финансиски инструменти и неадекватна поддршка за нивна имплементација

Техничка / организациона поставеност	• Недоволна покриеност со организирана услуга за собирање на отпадот • Ниски стандарди за собирање и депонирање на отпадот • Непостоење на селективно собирање на опасен отпад • Недоволно селектирање на медицински отпад и несоодветни стандарди за негов третман • Непостоење на селективно собирање на специјални видови на отпад • Неразвиен пазар за рециклабилни материјали, ниски стандарди за животна средина при третман / рециклажа
Економски / финансиски проблеми	• Низок степен на плаќање на надоместоци и несоодветно покривање на тековни трошоци • Несоодветни инвестициони капацитети за изградба на логистика/ системи за депонирање • Непостоење на соодветни инструменти да стимулираат / предизвикаат промени
Капацитети на човечки ресурси	• Недоволни капацитети на носители на национално ниво • Несоодветен мониторинг / капацитети за спроведување • Непостоење на мониторинг во рамки на генераторите на отпад
Свест на носителите и јавноста	• Несоодветна комуникација помеѓу носителите на сите нивоа • Непостоење на стратегија за комуникација со јавноста

За да се спречат овие негативни појави и да се намали нивното влијание треба да се задоволат следниве потреби:

- Да се определат тековите на цврстиот отпад, од неговото создавање до конечното згрижување
- Да се утврдат реалните рамки за управување со цврстиот отпад на подрачјата на општините
- Да се предвиди ефикасен систем за интегрално управување со цврстиот отпад, со определување на постапки, активности и субјекти-реализатори според објективните можности на локалната заедница

Стратегијата за управување со отпад ја одразува националната политика во доменот на управување со отпадот и претставува основа за подготвување и за спроведување на поефикасен интегриран систем за управување со отпадот, кој ќе биде ефективен во однос на трошоците

Цели на Стратегијата

- надминување на неприфатливата состојба на животната средина
- целосна контрола над создадените текови на отпад
- воведување на технологии за почисто производство и одржливо управување со природните ресурси и со отпадот

Основни клучни принципи на Националната Стратегијата за управување со отпад се:

- Одржлив развој
  - Принцип на близина и самодоволност
    - Принцип на претпазливост
      - Принцип "загадувачот плаќа"
    - Хиерархија на отпадот
  - Најдобра изводлива еколошка опција (НИЕО)
- Одговорност на производителот

Предвиденото преструктуирање на текстилните претпријатија ќе овозможи:

- сепарирањето на одделните отпадоци и рециклирањето на текстилниот отпад да се врши во самите производствените претпријатија
- смалување на трошоците за ракување со текстилниот отпад и
- негово повторно користење како потенцијална суровина

Текстилниот отпад истовремено поседува *еколошка и економска компонента.* Сите фази на обнова на текстилниот отпад, коишто се употребуваат за производство на нови производи или на енергија, овозможуваат зачувување на необновливите природни ресурси.

Конфекциските претпријатија поекономично е да ги користат услугите на претпријатијата, чија основна дејност е рециклирање на текстилниот отпад

Со реализација на новата стратегија за управување со отпад се очекува да се постигнат повеќе позитивни ефекти во текстилната индустрија:

- смалување на количините и видовите на создаден цврст текстилен отпад, со спроведување на регуларни постапки
- спречување на загадувањето на животната средина и природата
- елеминирање на можноста за нарушување на здравјето на луѓето
- подобрување на квалитетот на животот со отстранување и рекултивирање на дивите депонии
- економска корист од повторна употреба и рециклирање на текстилниот отпад

Заклучок

За имплементирање на системите за одржливо управување со цврстиот отпад од текстилната индустрија, потребно е сите носителите на одлуки, ***националните и локалните власти, индустриите и комерцијалниот сектор***, да се соочат со потребата од:

- превземање на итни организациони мерки и нивно финансирање
- примена на комбинација од стимулативни и казнени мерки
- затварање или рекултивирање на несоодветни депонии
- воведување на надоместоци / такси кои би биле прогресивно зголемувани на годишно ниво
- подигање на еколошката свест на создавачите на отпад и комуникација
- зајакнување на мониторингот и инспекцијата

Се смета дека овие мерки ќе го трасираат патот кон имплементирање на долгорочните политики за интегрирано Управување со отпад

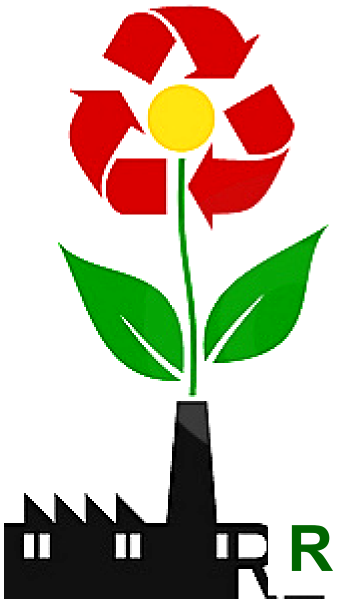

REDUCE RE-USE RECYCLE

Благодарам за вниманието